DOI: https://doi.org/10.36059/978-966-397-599-3-27

ЦИФРОВІ МЕТОДИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ АУДИТУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ: ПРАКТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Максимюк Андрій Васильович
аспірант,
Національний університет «Львівська політехніка»

Цифровізація фінансового сектору України зумовлює необхідність трансформації аудиторських процедур у небанківських фінансових установах. Традиційні методи контролю поступово поступаються місцем сучасним інструментам, які інтегруються у систему управління та забезпечують більш високий рівень прозорості й ефективності. В умовах зростання ролі небанківських фінансових установ у забезпеченні доступу до фінансових послуг, питання удосконалення аудиту набуває особливої актуальності.

Метою є дослідження практичних аспектів використання цифрових методичних інструментів аудиту небанківських фінансових установ, аналіз їх імплементації у систему управління та визначення перспектив удосконалення організаційно-методичних засад в умовах цифрової трансформації.

У роботі застосовано методи системного аналізу, порівняння нормативних вимог НБУ, аналіз практики використання цифрових технологій у фінансовому секторі. Використано моделювання процесів управління ризиками та оцінку ефективності цифрових інструментів аудиту.

Інтеграція аудиторських процедур у систему управління небанківських фінансових установ передбачає створення єдиної інформаційної платформи, яка забезпечує моніторинг фінансових операцій у режимі реального часу. Це дозволяє своєчасно виявляти ризики та формувати превентивні заходи [1, с. 21].

Використання сучасних програмних рішень дає змогу аналізувати великі масиви фінансової інформації та виявляти приховані закономірності. Роботизована автоматизація процесів значно скорочує витрати на аудит і мінімізує вплив людського фактору. У практиці українських небанківських фінансових установ дедалі частіше застосовуються системи електронного документообігу, що забезпечують прозорість і контроль кожного етапу фінансової діяльності [2, с. 12].

Удосконалення організаційно-методичних засад аудиту в умовах цифрових технологій передбачає перехід від вибіркових перевірок до комплексного цифрового контролю, що охоплює всі етапи фінансової

діяльності. Це потребує адаптації аудиторських стандартів до цифрового середовища, розробки нових методичних рекомендацій та формування системи кіберзахисту. Важливим є також розвиток компетенцій аудиторів, які повинні володіти сучасними інструментами аналізу даних та технологіями автоматизації.

Окремої уваги заслуговує питання формування довіри до небанківських фінансових установ. У сучасних умовах клієнти очікують прозорості та швидкого реагування на можливі ризики. Використання цифрових інструментів аудиту дозволяє забезпечити таку прозорість, адже контроль здійснюється не періодично, а постійно. Це створює нову модель взаємодії між установою, регулятором та клієнтом [3, с. 27].

Додатково слід зазначити, що цифровізація аудиту має значний кадровий вимір. Аудитори повинні володіти компетенціями у сфері кібербезпеки, аналізу великих даних, роботизованої автоматизації процесів та роботи з блокчейн-технологіями. Це вимагає оновлення освітніх програм і підвищення кваліфікації фахівців [4, с. 33].

Регуляторний аспект також є визначальним. Національний банк України поступово впроваджує нові вимоги до небанківських фінансових установ, які стосуються внутрішнього контролю, управління ризиками та прозорості звітності. Використання цифрових інструментів аудиту дозволяє забезпечити відповідність цим вимогам і знизити навантаження на установи.

Цифрові методичні інструменти аудиту є ключовим чинником підвищення ефективності контролю у небанківських фінансових установах. Їхнє впровадження сприяє зниженню ризиків, забезпеченню відповідності регуляторним вимогам та формуванню довіри до фінансового сектору. Практична значущість дослідження полягає у можливості використання запропонованих підходів у діяльності страхових компаній, кредитних спілок та інших небанківських фінансових організацій. Наукова новизна полягає у систематизації сучасних цифрових інструментів аудиту та визначенні їхнього впливу на організаційно-методичні засади контролю [5, с. 46].

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці моделей безперервного аудиту, інтеграції блокчейн-технологій у процеси контролю та використанні штучного інтелекту для прогнозування ризиків і виявлення шахрайських операцій. Важливим напрямом є також формування нових компетенцій аудиторів, які повинні володіти сучасними інструментами аналізу даних, технологіями автоматизації та навичками кіберзахисту. Соціально-економічний ефект від впровадження цифрових інструментів аудиту полягає у зміцненні довіри клієнтів до небанківських фінансових установ, підвищенні прозорості їхньої діяльності та розвитку фінансової інклюзії в Україні. Це створює передумови для формування нової моделі фінансового ринку, яка

відповідає викликам цифрової економіки та забезпечує стійкий розвиток небанківського сектору.

Список використаних джерел:

1. Прокопенко Ж.В. Організаційно-методологічні положення аудиту діяльності небанківських фінансових установ. *Ефективна економіка*. 2020. №7. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.7.73.

2. Гончарук Я. Електронний документообіг у фінансовому секторі: проблеми та перспективи. *Фінанси України.* 2022. №5.

3. Петренко І. Розвиток аудиторських технологій у фінансовому секторі України. *Вісник КНЕУ.* 2023. №3.

4. Савчук В. Цифровізація аудиту: виклики та можливості. *Економіка та держава.* 2022. №9.

5. Державна аудиторська служба України. Методичні рекомендації щодо організації внутрішнього аудиту. Київ, 2021.